

Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (fjärde avdelningen)

den 9 juli 2015 *

”Fördragsbrott — Direktiv 2003/88/EG — Arbetstidens förläggning — Organisation av arbetstiden för läkare under utbildning”

I mål C-87/14,

angående en talan om fördragsbrott enligt artikel 258 FEUF, som väckts den 18 februari 2014,

Europeiska kommissionen, företrädd av M. van Beek och J. Enegren, båda i egenskap av ombud, med delgivningsadress i Luxemburg,

sökande,

mot

Irland, företrädd av E. Creedon och E. Mc Phillips samt av A. Joyce och B. Counihan, samtliga i egenskap av ombud, biträdda av D. Fennelly, barrister,

svarande,

meddelar

DOMSTOLEN (fjärde avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden L. Bay Larsen samt domarna K. Jürimäe, J. Malenovský, M. Safjan och A. Prechal (referent),

generaladvokat: Y. Bot,

justitiesekreterare: förste handläggaren L. Hewlett,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 4 mars 2015,

och efter att den 19 mars 2015 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

* Rättegångsspråk: engelska.

Dom

- 1 Europeiska kommissionen har yrkat att domstolen ska fastställa att Irland har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artiklarna 3, 5, 6 samt 17.2 och 17.5 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/88/EG av den 4 november 2003 om arbetstidens förläggning i vissa avseenden, genom att inte tillämpa bestämmelserna i nämnda direktiv på organisationen av arbetstiden för läkare under utbildning (icke specialistkompetenta sjukhusläkare) (non-consultant hospital doctors) (nedan kallade ST-läkare, det vill säga läkare under specialiseringstjänstgöring).

Tillämpliga bestämmelser

Unionsrätt

- 2 I artikel 2 i direktiv 2003/88, som har rubriken "Definitioner", anges följande:

"I detta direktiv används följande beteckningar med de betydelser som här anges:

1. *arbetstid*: all tid i enlighet med nationell lagstiftning eller praxis då arbetstagaren står till arbetsgivarens förfogande samt därvid utför aktiviteter eller uppgifter.

..."
- 3 I artikel 3 i samma direktiv, som har rubriken "Dygnsvila", föreskrivs följande:

"Medlemsstaterna skall vidta de åtgärder som behövs för att se till att varje arbetstagare får minst elva timmars sammanhängande ledighet per 24-timmarsperiod."
- 4 Artikel 5 i nämnda direktiv har rubriken "Veckovila". I artikel 5 första stycket stadgas följande:

"Medlemsstaterna skall vidta de åtgärder som behövs för att se till att varje arbetstagare under varje period om sju dagar får minst 24 timmars sammanhängande ledighet plus den elva timmars dygnsvila som avses i artikel 3."
- 5 Artikel 6 i direktiv 2003/88, med rubriken "Begränsning av veckoarbetstiden", har följande lydelse:

"Medlemsstaterna skall, med beaktande av behovet av att skydda arbetstagares säkerhet och hälsa, vidta de åtgärder som behövs för att se till att

...

b) den genomsnittliga arbetstiden under varje sjudagarsperiod inklusive övertid inte överstiger 48 timmar."
- 6 I artikel 16 i direktivet, med rubriken "Beräkningsperioder", föreskrivs de villkor under vilka medlemsstaterna får föreskriva beräkningsperioder för tillämpningen av artiklarna 5 och 6 häri.

- 7 I artikel 17.2 och 17.5 i direktiv 2003/88 föreskrivs följande:

”2. Avvikelse som föreskrivs i [punkt 5] får fastställas genom lagstiftning eller andra författningsbestämmelser eller genom kollektivavtal eller avtal mellan arbetsmarknadens parter under förutsättning att de berörda arbetstagarna ges motsvarande kompensationsledighet eller – i undantagsfall när det av objektiva skäl inte är möjligt att bevilja sådan kompensationsledighet – att arbetstagarna erbjuds lämpligt skydd.

...

5. I enlighet med punkt 2 i denna artikel får avvikelser från artikel 6 och artikel 16 b göras när det gäller läkare under utbildning, i enlighet med bestämmelserna i andra–sjunde stycket i denna punkt.

Med avseende på artikel 6 skall avvikelser som avses i första stycket tillåtas under en övergångsperiod på fem år räknat från den 1 augusti 2004.

Medlemsstaterna får vid behov under ytterligare högst två år beakta svårigheter när det gäller att uppfylla bestämmelserna om arbetstid med avseende på deras ansvar för organisationen och tillhandahållande av hälso- och sjukvård. ...

Medlemsstaterna får vid behov under ytterligare en period på ett år beakta särskilda svårigheter när det gäller att uppfylla de skyldigheter som avses i tredje stycket. ...

Medlemsstaterna skall säkerställa att veckoarbetstimmarna aldrig överskrider i genomsnitt 58 timmar under de första tre åren av övergångsperioden, i genomsnitt 56 timmar under de följande två åren och i genomsnitt 52 timmar under eventuellt återstående tid.

...

Med avseende på artikel 16 b, skall avvikelser som avses i första stycket tillåtas under förutsättning att beräkningsperioden inte överstiger tolv månader, under den första delen av den övergångsperiod som fastställs i femte stycket, och sex månader därefter.”

- 8 I artikel 19 i samma direktiv, med rubriken ”Begränsningar av undantag från beräkningsperioder”, föreskrivs följande:

”Den möjlighet att göra avvikelser från artikel 16 b ... får inte leda till en längre beräkningsperiod än sex månader.

Under iakttagande av de allmänna principerna om skyddet av arbetstagarnas hälsa och säkerhet skall dock medlemsstaterna ha möjlighet att – på objektiva grunder eller av tekniska skäl, eller av skäl som har att göra med arbetets organisation – tillåta kollektivavtal eller avtal mellan arbetsmarknadens parter om beräkningsperioder som inte överstiger 12 månader.

...”

Irländsk rätt

- 9 Irland har när det gäller ST-läkare införlivat direktiv 2003/88 i den nationella lagstiftningen genom 2004 års föreskrifter angående Europeiska gemenskapen (arbetstidens förläggning) (läkare under utbildning) (European Communities (Organisation of Working Time) (Activities of Doctors in Training) Regulations 2004, SI 2004, nr 494), i dess lydelse enligt 2010 års föreskrifter (SI 2010, nr 533) (nedan kallade 2004 års föreskrifter).

Det administrativa förfarandet

- 10 Kommissionen anser att Irland, såvitt gäller ST-läkare, har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt artiklarna 3, 5 och 17 i direktiv 2003/88 – beträffande minsta viloperioder – och artiklarna 6 och 17.5 i samma direktiv – beträffande begränsningen av veckoarbetstiden. Av denna anledning skickade kommissionen en formell underrättelse till nämnda medlemsstat den 23 november 2009. Irland besvarade underrättelsen genom skrivelse av den 25 januari 2010.
- 11 Den 30 september 2011 avgav kommissionen ett motiverat yttrande och anmodade Irland att vidta alla nödvändiga åtgärder för att följa detta inom två månader från mottagandet av yttrandet. Irland besvarade yttrandet genom skrivelse av den 13 januari 2012.
- 12 Efter ytterligare skriftväxling fann kommissionen att Irlands förklaringar fortfarande inte var tillfredsställande och beslutade därför att väcka förevarande talan.

Prövning av talan

Inledande synpunkter

- 13 Kommissionen har preciserat att den inte inom ramen för förevarande talan ifrågasätter att direktiv 2003/88 verkligen införlivats genom 2004 års föreskrifter. Nämnda institution har emellertid gjort gällande att de irländska myndigheterna inte tillämpar föreskrifterna vilket innebär att denna medlemsstat underlåter att uppfylla sina skyldigheter enligt artiklarna 3, 5, 6 samt 17.2 och 17.5 i direktivet.
- 14 Till stöd för sin talan har kommissionen hänvisat till att Irish Medical Organisation (läkarförbundet i Irland, nedan kallat IMO), som företräder samtliga läkare som utövar läkaryrket i Irland, och Health Service Executive (myndigheten för folkhälsa, nedan kallad HSE), ett offentligt organ som företräder hälso- och sjukvårdsmyndigheterna, undertecknade en överenskommelse den 22 januari 2010 för att lösa en tvist avseende arbetstiden för ST-läkare. Till överenskommelsen finns bilagt ett kollektivavtal och ett standardanställningsavtal för ST-läkare som gäller för dessa parter (nedan kallat standardanställningsavtalet).
- 15 Enligt kommission strider klausul 3 a och b i kollektivavtalet liksom vissa bestämmelser i klausul 5 i standardanställningsavtalet mot bestämmelserna i direktiv 2003/88. Olika rapporter avseende genomförandet av direktivet och ett uttalande från IMO visar att de bestämmelser som föreskrivs i direktivet i praktiken har åsidosatts.

Den första invändningen: Klausul 3 a i kollektivavtalet åsidosätter direktiv 2003/88

- 16 Genom sin första invändning har kommissionen anfört att klausul 3 a i kollektivavtalet – vari föreskrivs att vissa av ST-läkarnas utbildningstimmar inte ska anses som "arbetstid" – strider mot direktiv 2003/88. Nämnda institution anser att eftersom utbildningen krävs enligt utbildningsprogrammet och äger rum på den plats som anges i programmet måste den räknas som "arbetstid" i den mening som avses i direktivet.
- 17 Irland har genmält att de aktuella utbildningstimmar utgör en "skyddad" utbildningsperiod då ST-läkarna inte är tillgängliga för att utöva sin yrkesverksamhet. Enligt samma medlemsstat skiljer sig relationen mellan ST-läkarna och deras utbildningsorgan från den som föreligger mellan ST-läkarna och deras arbetsgivare. De utbildningskrav som gäller för ST-läkare utgör inte en del av anställningen. Arbetsgivaren ansvarar inte för en sådan utbildning, bestämmer inte vilka aktiviteter ST-läkare ska utföra under utbildningen, ST-läkarnas framsteg i utbildningen eller var utbildningen ska genomgå.

- 18 Det är härvid ostridigt att enligt klausul 3 a i kollektivavtalet anses inte de utbildningstimmar som nämns i punkt 1 i bilaga 1 till kollektivavtalet som arbetstid. I denna bestämmelse stadgas följande:
- ”Det finns tre olika typer av utbildningstimmar:
- A) skyddade utbildningstimmar som ska genomföras på annan plats enligt utbildningsprogrammet,
 - B) planerad undervisning och utbildning som organiseras på plats med jämna mellanrum (varje vecka/varannan vecka), såsom konferenser, vetenskapliga möten och analyser av sjuklighet och mortalitet, och
 - C) forskning, studier, etcetera.”
- 19 Vid förhandlingen påpekades det att utbildningstimmar uppgår till mellan 2,5 och 17 timmar per månad, beroende på i vilken fas av utbildningen ST-läkaren befinner sig och vilka utbildningsaktiviteter det gäller. I sin replik har kommissionen preciserat att de utbildningstimmar som nämns i bilaga 1, punkt 1 A och B i kollektivavtalet (nedan kallade utbildningstimmar A och B), med undantag för de timmar som nämns i punkt 1 C, ska betraktas som arbetstid i den mening som avses i artikel 2 punkt 1 i direktiv 2003/88.
- 20 Det följer av fast rättspraxis att kvalificering av en period då arbetstagaren är närvarande på arbetsplatsen såsom arbetstid enligt direktiv 2003/88 är beroende av huruvida nämnde arbetstagare är skyldig att stå till sin arbetsgivares förfogande (dom Dellas m.fl., C-14/04, EU:C:2005:728, punkt 58, samt beslut Grigore, C-258/10, EU:C:2011:122, punkt 53).
- 21 Avgörande är härvid att arbetstagaren måste vara fysiskt närvarande på en plats som arbetsgivaren bestämmer och hålla sig tillgänglig för att vid behov omedelbart kunna tillhandahålla lämpliga tjänster (dom Dellas m.fl., C-14/04, EU:C:2005:728, punkt 48, samt beslut Vorel, C-437/05, EU:C:2007:23, punkt 28, och beslut Grigore, C-258/10, EU:C:2011:122, punkt 53).
- 22 I ett fördragsbrottsförfarande ankommer det vidare på kommissionen att styrka det påstådda fördragsbrottet och förse domstolen med de uppgifter som den behöver för att kunna kontrollera huruvida fördragsbrottet föreligger, utan någon möjlighet för kommissionen att stödja sig på någon presumtion (se bland annat dom kommissionen/Polen, C-356/13, EU:C:2014:2386, punkt 104 och där angiven rättspraxis).
- 23 Vad i synnerhet gäller en anmärkning avseende genomförandet av en nationell bestämmelse krävs det för att ett fördragsbrott ska anses vara styrkt bevisning av särskilt slag i förhållande till den som normalt är i fråga inom ramen för en fördragsbrottstalan som endast avser innehållet i en nationell bestämmelse. I sådant fall kan ett fördragsbrott endast bevisas med stöd av en tillräckligt dokumenterad och utförlig beskrivning av den praxis som läggs den nationella förvaltningen till last och som den berörda medlemsstaten kan ställas till svars för (se dom kommissionen/Belgien, C-287/03, EU:C:2005:282, punkt 28, och dom kommissionen/Tyskland, C-441/02, EU:C:2006:253, punkt 49).
- 24 Det ska inledningsvis påpekas att kommissionen inte bestritt de förklaringar som Irland lämnat, det vill säga att de berörda utbildningstimmar utgör en ”skyddad” utbildningsperiod då ST-läkarna inte är tillgängliga för att tillhandahålla sjukvård till patienterna. Däremot menar kommissionen att ST-läkarnas utbildningsaktiviteter utgör en del av anställningen, eftersom de är skyldiga att utföra dessa aktiviteter enligt anställningsavtalet.

- 25 Domstolen påpekar i likhet med vad Irland oemotsagt har anfört att relationen mellan ST-läkarna och deras utbildningsorgan skiljer sig från den som föreligger mellan ST-läkarna och deras arbetsgivare. Vid förhandlingen lyckades kommissionen inte styrka sin ståndpunkt att de berörda utbildningsorganen och ST-läkarnas arbetsgivare alla skulle likställas med staten, som är ST-läkarnas enda arbetsgivare, i den mening som avses i direktiv 2003/88.
- 26 Den omständigheten som kommissionen har hänvisat till att utbildningstimmarna A och B krävs "enligt utbildningsprogrammet" och äger rum på den plats som anges "i programmet" gör det inte möjligt att slå fast att ST-läkarna måste vara fysiskt närvarande på en plats som arbetsgivaren bestämmer och hålla sig tillgängliga för att vid behov omedelbart kunna tillhandahålla lämpliga tjänster i den mening som avses i rättspraxis i punkt 21 ovan.
- 27 Denna bedömning ändras inte av kommissionens hänvisning till klausulerna 6 och 8 i standardanställningsavtalet.
- 28 Vad gäller klausul 6 vari de uppgifter och skyldigheter föreskrivs som åligger ST-läkarna enligt deras anställningsavtal, har kommissionen inte visat att nämnda läkare har en utbildningsskyldighet enligt den angivna klausulen.
- 29 I klausul 8 i standardanställningsavtalet stadgas att arbetsgivaren "i förekommande fall, i enlighet med 2007 års lag om praktiserande läkare (Medical Practitioners Act 2007), underlättar erforderad utbildning/garanterar att erforderade kompetenskrav för tjänst som ST-läkare är uppfyllda" och att ST-läkare deltar i utbildningen "i enlighet med de krav som föreskrivs i [lagen]". Kommissionen har inte heller vad gäller denna klausul visat att den skulle ha en annan innebörd än vad Irland har anfört, nämligen att klausulen endast upprepar de krav som föreskrivs i lagen och inte inför eller uppställer någon särskild tjänstgöringsskyldighet i fråga om utbildning.
- 30 Slutligen har kommissionen inte anfört några omständigheter till stöd för sitt påstående – vilket Irland har bestritt – att ST-läkarna riskerar att sägas upp av arbetsgivaren om de inte genomför utbildningen med avseende på utbildningstimmarna A och B.
- 31 Det följer av vad som angetts ovan att kommissionen, under dessa omständigheter, inte har visat att utbildningstimmarna A och B utgör arbetstid i den mening som avses i direktiv 2003/88. Kommissionen har följaktligen inte heller visat, såvitt gäller klausul 3 a i kollektivavtalet, att det föreligger en praxis som strider mot direktivet. Den första anmärkningen kan mot denna bakgrund inte godtas.

Den andra invändningen: Klausul 3 b i kollektivavtalet åsidosätter direktiv 2003/88

- 32 Genom sin andra invändning har kommissionen gjort gällande att klausul 3 b i kollektivavtalet – enligt vilken "beräkningsperioder för ST-läkare vars anställningsavtal överstiger tolv månader ska ändras från sex till tolv månader" – strider mot bestämmelserna i direktiv 2003/88. Kommissionen har medgett att artikel 19 i direktivet föreskriver en möjlighet att genom kollektivavtal använda en beräkningsperiod för att beräkna den maximala arbetstiden som förlängs till 12 månader. Enligt samma institution är en sådan förlängning dock endast möjlig enligt samma bestämmelse under iakttagande av de allmänna principerna om skyddet av arbetstagarnas hälsa och säkerhet och enbart på objektiva grunder eller av tekniska skäl eller av skäl som har att göra med arbetets organisation.
- 33 Som svar har Irland anfört att förlängningen av beräkningsperioden från sex till tolv månader för ST-läkare vars anställningsavtal överstiger tolv månader är förenlig med samma direktiv och i synnerhet med artikel 19 häri. I det aktuella kollektivavtalet nämns enligt samma medlemsstat de objektiva grunder eller skäl som har att göra med arbetets organisation som kräver att

beräkningsperioden förlängs, nämligen HSE:s intresse av att ST-läkarna ska kunna uppföras på tjänstgöringsschemat på ett sätt som är tillräckligt flexibelt för att genomföra dess lagstadgade skyldigheter.

- 34 Domstolen påpekar härvid att kommissionen medgett att beräkningsperioden kan förlängas till tolv månader enligt artikel 19 i direktiv 2003/88 men samtidigt endast erinrat om villkoren för en sådan förlängning utan att på något som helst sätt förklara – i motsats till vad Irland har gjort gällande – av vilket skäl villkoren inte ska anses uppfyllda i förevarande fall.
- 35 Kommissionen har följaktligen inte visat att det såvitt gäller klausul 3 a i kollektivavtalet föreligger en praxis som strider mot direktivet. Den andra anmärkningen kan således inte godtas.

Den tredje invändningen: Vissa bestämmelser i klausul 5 i standardanställningsavtalet åsidosätter direktiv 2003/88

- 36 Genom sin tredje invändning har kommissionen gjort gällande att klausul 5 i standardanställningsavtalet åsidosätter direktiv 2003/88. Således har kommissionen för det första hänvisat till klausul 5 a i standardanställningsavtalet – enligt vilken standardarbetsveckan uppgår till 39 timmar – och klausul 5 e och f i nämnda avtal enligt vilken det är förbjudet att kräva att ST-läkarna tjänstgör mer än 24 på varandra följande timmar på plats och vari det föreskrivs att arbetsgivaren ska säkerställa att dessa läkare inte har längre jourtjänstgöring än 24 timmar i mer än en femtedel av fallen såvida det inte föreligger exceptionella omständigheter. Enligt samma institution finns det inget som tyder på att läkarna har rätt till den minsta dygns- och veckovila som föreskrivs i direktiv 2003/88 eller motsvarande kompensationsledighet.
- 37 Vidare har kommissionen hänvisat till klausul 5 i) i standardanställningsavtalet vari det stadgas att ST-läkare kan anmodas att arbeta övertid (jourtjänstgöring på plats) utöver sina 39 arbetstimmar, att ha jourtjänstgöring någon annanstans och utanför arbetstid och/eller övertid som denna fastställs av klinikchefen/arbetsgivaren samt att tjänstgöra utanför den arbetstid som finns angiven i tjänstgöringsschemat i enlighet med de krav som arbetet ställer. Detta gäller även om arbetsgivaren måste använda sig av denna typ av tjänstgöring som en undantagsåtgärd. Enligt samma institution föreligger det ingen uttrycklig gräns för den maximala veckoarbetstiden.
- 38 Kommissionen har understrukt att medlemsstaterna är skyldiga att, då de införlivar och genomför ett direktiv, fastställa en tydlig rättslig ram som gör det möjligt för enskilda att få kännedom om sina rättigheter. Någon sådan rättslig ram föreskrivs inte i klausul 5 i standardanställningsavtalet. Bedömningen styrks för övrigt av klausul 5 m i standardanställningsavtalet, vari det stadgas att ”arbete utanför den ram som stadgas i avtalet är inte tillåtet om den totala arbetstid som följer av förevarande anställning och den arbetstid som följer av andra anställningar överstiger den maximala veckoarbetstid som definieras i [2004 års föreskrifter]”. Bestämmelsen visar enligt kommissionen *e contrario* att de begränsningar som föreskrivs i 2004 års föreskrifter inte tillämpas på standardanställningsavtalet.
- 39 Irland har anfört att även om det skydd som föreskrivs i 2004 års föreskrifter och i direktiv 2003/88 inte nämns i standardanställningsavtalet utgör de en fullvärdig del av detta enligt överenskommelsen av den 22 januari 2010. Det är nämligen under alla omständigheter obligatoriskt för ST-läkarnas arbetsgivare att säkerställa detta skydd enligt 2004 års föreskrifter.
- 40 Nämnda medlemsstat anser att det förhållandet att kommissionen endast utgår från några enstaka bestämmelser i klausul 5 i standardanställningsavtalet åsidosätter den tydliga rättsliga ram som avtalet utgör en del av i allmänhet och av dessa bestämmelser i synnerhet. Vad gäller klausul 5 m i standardanställningsavtalet menar Irland att det i bestämmelsen föreskrivs ett uttryckligt skydd för arbetstidens begränsning såsom denna fastställs i 2004 års föreskrifter.

- 41 Domstolen erinrar om att bestämmelser varigenom ett direktiv införlivas ska göra det möjligt för enskilda att hänvisa till en klar, precis och entydig rättslig ram (se, för ett liknande resonemang, dom kommissionen/Irland, C-282/02, EU:C:2005:334, punkt 80).
- 42 Inom ramen för förevarande talan bestrider kommissionen emellertid inte att direktiv 2003/88 verkligen införlivats genom 2004 års föreskrifter. Kommissionen har endast, med hänvisning till vissa bestämmelser i klausul 5 i standardanställningsavtalet, gjort gällande att föreskrifterna inte tillämpas i praktiken.
- 43 Parterna har vidare inte bestritt att den rättsliga ram som följer av den lagstiftning varigenom direktiv 2003/88 införlivas – det vill säga 2004 års föreskrifter – är tydlig och under alla omständigheter tillämplig.
- 44 Under dessa omständigheter finner domstolen att kommissionen – genom att hänvisa till klausul 5 i standardanställningsavtalet, vars exakta omfattning för övrigt är föremål för diskussion mellan parterna, – inte lyckats visa att det föreligger en praxis som strider mot direktiv 2003/88. Den tredje anmärkningen kan således inte godtas.

De olika uppföljningsrapporterna och IMO:s uttalande

- 45 Kommissionen har även hänvisat till olika uppföljningsrapporter beträffande genomförandet av direktiv 2003/88, som de irländska myndigheterna upprättade under åren 2013 och 2014 och som tillställts kommissionen, liksom till ett uttalande av IMO av vilket det enligt kommissionen framgår att även om framsteg gjorts vad gäller tillämpningen av direktiv 2003/88 uppfyller Irland fortfarande inte fullt ut sina skyldigheter enligt direktivet.
- 46 Irland har medgett att det i praktiken inte varit möjligt att uppnå ett perfekt iakttagande av direktiv 2003/88 i samtliga fall men anser att detta inte beror på en underlåtelse från dess sida att vidta samtliga åtgärder som krävs för att uppnå en sådan situation. Irland har betonat att man gjort konstanta och samordnade ansträngningar för att i praktiken uppnå en total överensstämmelse med bestämmelserna och att medlemsstaten fortsätter att vidta åtgärder i samtliga fall då ett bristande iakttagande konstaterats, inklusive användning av ekonomiska sanktionsåtgärder.
- 47 Enligt samma medlemsstat går kommissionens argument i sak ut på att hävda att enbart det förhållandet att de bestämmelser varigenom direktiv 2003/88 införlivas inte iakttas i samtliga fall i praktiken är tillräckligt för att slå fast att den berörda medlemsstaten har åsidosatt sina skyldigheter enligt unionsrätten.
- 48 Domstolen anmärker härvid att kommissionen inte preciserat i sin ansökan om den hänvisar till de berörda uppföljningsrapporterna och uttalandena enbart för att illustrera de problem som uppstått med anledning av det påstådda åsidosättandet av direktiv 2003/88 och som är en följd av klausul 3 a och b i kollektivavtalet och vissa bestämmelser i klausul 5 i standardanställningsavtalet, eller som ett självständigt tecken på att direktivet inte tillämpas i praktiken.
- 49 Under alla omständigheter är det inte tillräckligt för kommissionen att hänvisa till de aktuella uppföljningsrapporterna och till IMO:s uttalande för att visa att Irland inte har tillämpat direktiv 2003/88. Såsom följer av den rättspraxis som nämns i punkterna 22 och 23 ovan ankommer det även på kommissionen att visa, utan att detta för den delen kan utgöra en presumtion, att Irland på ett eller annat sätt kan tillskrivas ansvar för den praxis som påstås strida mot direktivet.
- 50 I förevarande fall har kommissionen i detta avseende inskränkt sig till att ange att HSE är en del av staten. Däremot har kommissionen inte förklarat vilken annan roll nämnda myndighet haft än att underteckna den överenskommelse som nämns i punkt 14 ovan och till vilken kollektivavtalet och

standardanställningsavtalet utgör en bilaga. Såsom följer av punkterna 16–44 ovan har nämnda institution inte visat att de två sistnämnda handlingarna utgör en praxis som strider mot direktiv 2003/88.

- 51 Mot denna bakgrund anser domstolen att kommissionen inte bevisat att det såvitt gäller Irland föreligger en praxis som strider mot artiklarna 3, 5, 6 samt 17.2 och 17.5 i direktiv 2003/88 beträffande organisationen av ST-läkares arbetstid.
- 52 Talan ska följaktligen ogillas.

Rättegångskostnader

- 53 Enligt artikel 138.1 i domstolens rättegångsregler ska tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, om detta har yrkats. Irland har yrkat att kommissionen ska förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna. Eftersom kommissionen har tappat målet, ska Irlands yrkande bifallas.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (fjärde avdelningen) följande:

- 1) Talan ogillas.**
- 2) Europeiska kommissionen ska ersätta rättegångskostnaderna.**

Underskrifter